

Молодий комуніст

Орган Кіровоградського обласного КДКСМУ

Виходить з 5 грудня 1939 р.

Четвер, 13 жовтня 1983 року

№ 122 (3317).

Ціна 2 коп.

МИ — ЗА МИР!

ЗАРАДИ ЖИТТЯ

З неослабною увагою читаю Заяву Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР Ю. В. Андропова. Нинішня адміністрація США і верховоди агресивного блоку НАТО загрожують мирові і спокою народів нашої планети. В цей відповідальний час зі столиці нашої Батьківщини — Москви знову пролунав голос розуму із закликком вберегти світ від небезпеки. Наша молоддь, всі радянські люди заявляють рішучий протест проти планів США і НАТО розмістити в країнах Західної Європи нові ядерні ракети. Як ветеран Великої Вітчизняної війни, знаю, що таке війна — був поранений і контужений, бачив усі ті страхоття, які вона несе з собою, дивився в обличчя смерті, але вірив у нашу перемогу. Я брав участь у визволенні від фашизму не лише нашої Батьківщини, а й Румунії, Чехословаччини, Угорщини, Югославії і Австрії.

Мені дуже хочеться, щоб наше молоде підрастаюче покоління знало про війну тільки з книг, кіно, спогадів її учасників, але ніколи не пережило її.

Д. РОМАНЧУК.
м. Кіровоград.

ЗАСУДЖУЄМО

ПОЛІТИКУ

ПЕНТАГОНУ

Глибоко схвилювала нас, працівників Маловісківського заводу сухого молока, Заява Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР Ю. В. Андропова. Наше покоління звикло жити в мирі і дружбі з іншими народами. Ми знаємо, якою дорогою ціною вибороли наші батьки і діди щастя сьогодні. Тому з великим обуренням ми засуджуємо безглузду політику Пентагону, наслідком якої є зростання виробництва смертоносної зброї.

Складається враження, що американські політики впевнені у своїй безкарності. Вони не хочуть усвідомити, що піддають смертельній небезпеці не лише інші країни, а й американський народ, який, ми впевнені, також бажає миру.

Н. СИПЛИВА,
член ВЛКСМ, робітниця
Маловісківського заводу сухого молока.

Недавно до колективу Устинівської районної лікарні прийшло молоде пополнення. З нагоди початку трудової біографії для новачків було влаштовано тематичний «вогник» із посвяченням у професію. Того дня молоді медики поклялися вірно і віддано служити обраній справі.

На знімку: заступник головного лікаря районної лікарні С. О. СЕРБІНЕНКО вітає юне пополнення.

Фото М. САВЕНКА.

Готуємось до свята праці

15 жовтня молодь області, підтримуючи ініціативу москвичів, візьме участь у комуністичному суботнику, присвяченому 25-річчю руху ударників і колективів комуністичної праці. Як же готуються юнаки і дівчата до цієї святкової події? Наш співрозмовник — начальник Вільшанського комсомольського штабу по проведенню суботника другий секретар райкому комсомолу Віталій ТРОЯНСЬКИЙ:

Готуватися до цього свята праці ми почали заздалегідь. Створили штаб по проведенню суботника, який має координувати всю роботу. Члени штабу Олег Швець — заступник голови колгоспу «Аврора» по роботі з молоддю, Галина Шаляко — завідувача відділом партійного життя районної газети «Ленінська зоря», Олександр Неделков — секретар комсомольської організації міжколгоспбуду та інші разом із членами райкому комсомолу відповідатимуть за певні ділянки роботи, допомагатимуть вирішувати проблеми, які з'являються в ході суботника. Буквально на днях ми провели засідання бюро райкому комсомолу, де розглянули всі організаційні

питання, затвердили відповідальних за ті чи інші ділянки.

На свято праці вийдуть 2175 молодих жителів нашого району, із них 1876 членів ВЛКСМ. Нині у розпалі сільськогосподарської роботи, тому більшість молодих працівників у полі, на полях, на перевезенні цукрових буряків.

Наймолодші учасники суботника — школярі будуть очищати кукурудзу на колгоспних полях, збиратимуть металобрухт і макулатуру. 576 комсомольців садитимуть дерева, приводитимуть у порядок робочі місця, прийдуть на допомогу підшефним.

У нашому районі 18 комсомольсько-молодіжних колективів. Більшість із них працюватиме на своїх робочих місцях. Це і КМК Юлії Пустовіт із швейного цеху № 1 райпромкомбінату, і комсомольсько-молодіжна бригада Олександра Кривенка із тракторної бригади № 2 колгоспу імені 40-річчя Жовтня, і КМК Віктора Теплицького, члени якого працюють в автопарку колгоспу імені Леніна.

У цей день самовіддано трудитимуться всі комсомольці нашого району. Серед них — делегат XIX з'їзду ВЛКСМ механізатор колгоспу імені Дмитрова Віталій Кіров, доряка цього ж господарства Тетяна Калініченко, яка прийняла групу корів від своєї матері і впевнено йде до тридцятирічного рубежу, та сотні інших. Впевнений, що у день суботника результати праці будуть найкращими.

Знавець справи — суперник гідний

Коли на засіданні парткому вирішили створити в збирально-транспортному загоні тимчасову партійну групу, виникло запитання: кому довірити керівництво нею? Першим висловив свою думку секретар партійного комітету О. А. Сафонов.

— Кращою кандидатурою, ніж Сергій Куделін, і бажати нічого, — сказав Олег Анатолійович. Його пропозицію схвалили всі комуністи. Сергій енергійний, ініціативний у роботі. В свої двадцять дев'ять років уже кавалер ордена «Знак Пошани», має чимало інших відзнак. Словом, гідний високого довіря.

Як сьогодні пам'ятає Куделін день, коли вперше сів за кермо потужного степового корабля.

Метрів зо триста пройшов агрегат, а чоло юнака вкрилося рясним потом. Хвилювався, боявся, щоб не допустити браку, бо комбайнер попередив:

— Схибиш, вважай, що не годяться ти в живярі.

Старався комсомолець з усіх сил. Коли закінчував другий круг, механізатор махнув рукою: мовляв, зупинись. Піднявся в кабину, щиро поплескав по плечу, промовив задоволено:

— Молодець. Буде з тебе пуття.

Сказав — і не помилювався. Вже через пару років Сергій сам очолював збирально-транспортний екіпаж і займав одне з перших місць у соціалістичному змаганні живярів радгоспу імені Розі Люксембург. З тих пір став основним суперником у праці і для таких асів хліборобської справи, як Михайло Васильович Ференц. У тракторній бригаді часто жартували: щоб обійти в роботі Ференца, треба не один казан каші з'їсти. І ось Сергію Куделіну вдалося випередити досвідченого механізатора.

Першим, хто минулого року поздоровив його з трудовою перемогою, був Михайло Васильович.

У господарстві почалися жнива третього, серцевинного року одинадцяті п'ятиріччя. Партгрупорг сміливо взяв на себе роль ведучого.

— Для перемоги у боротьбі за врожай, — говорить Куделін, — треба максимально спресувати час, до мінімуму звести простої техніки і за 10—12 днів засипати в комору все вирощене зерно.

Загін з честю виконав це завдання. На «Колосі» ж бригадира засяяла перша зірка трудової слави.

* * *

— Не буде перебільшенням, коли скажу, що для Сергія Куделіна техніка — то його рідна стихія. На якій би машині не працював, ми впевнені — техніка в надійних руках. А втім, ідмо до Сергія, побачите все самі, — говорить секретар комсомольської організації радгоспу імені Розі Люксембург Ольга Різниченко.

...Мотоцикл мчить нас до бурякового поля. Саме тут, на «солодких» жнивах, працює зараз Куделін разом зі своїми хлопцями.

Хоча обідня перерва ще не закінчилася, Сергій, було видно по всьому, думками вже в роботі.

Два сезони стає лідером хлібних жнив як по господарству, так і в районі. Цікавий факт: Сергій, працюючи на комбайні СК-5, переміг у змаганні свого давнього суперника Віктора Сандзюка, який живлював більш потужним СК-6.

Коли мова заходить про можливість техніки, якнайповніше її використання, Сергій помітно жвавішає. Згадає свої шкільні роки, коли ні на мить не розлу-

чався з книгою, в якій просто і дохідливо розповідалося про різні машини і деталі. Цей посібник став його вчителем з теорії. А наскільки хлопець засвоїв цю теорію, чи вмів застосовувати її на практиці — на ці запитання трохи пізніше відповість юнакові його головний учитель — наставник і старший товариш Григорій Григорович Пласовенко.

Можна додати: свідченням його зростаючої професійної майстерності були результати праці. А корінням зростання — любов до техніки. Захоплення переходило в іншу якість — почуття постійного неспокою: як там, на полі, чи все гаразд? Чи не підведе раптом машина? Техніку, на жаль, ще не назвав надійною на всі сто процентів. Тож і цюгорічних жнив траплялися простої. Та виручав досвід. Прикрі перерви в роботі тривали не більше як годину — півтори.

— Якщо знаю, що в комбайні є якісь недоробки, приходжу на поле, коли все ще спить, аби встигнути до початку робочого дня, — говорить Сергій Куделін.

— Сергію, чи не складно тобі було переходити із хлібного комбайна на буряковий? Чи потрібен був час, щоб ознайомитися із новою машиною? Адже різниця є...

— Вважайте, що я пересів із чоловічого велосипеда на жіночий, — жартує Сергій. — Професія механізатора широкого профілю зобов'язує добре знати будь-яку сільськогосподарську техніку.

І. ПАЛЬОК,
кореспондент-організатор
Бобриньського районного радіо;
С. ТРЕНИЧ,
спецкор «Молодого комуніста».

Через «МК» на облаєних комсомольських будовах випробування

НЕЛЕГКИМ видався початок трудової вахти у нинішньому році для комсомольсько-молодіжної бригади прохідників, яку очолює Володимир Діденко з шахтобудівельного управління № 2 тресту «Олександріяшахтоб у д». Надміру обводнені шари породи і вугілля, пливучи не давали змоги розправити плечі, прискорити темпи проходження гірничих виробок. Кожен метр бригада брала, як мовить, з боєм. Підземна стихія влаштувала суворий екзаме́н для колективу і для кожного окрема.

— У самий що не є не підходящий момент потрапили ми в прорив, — загадує сьогодні Володимир Діденко. — Було од чого хлопцям похвалюватися.

І справді. Щойно бригаду взяла підвищене соціалістичне зобов'язання — виконати річний план до 6 грудня 1983 року — це 40-а річниця визволення Олександрії від німецько-фашистських загарбників. На змагання викликали бригаду прохідників Андрія Максимова — одну з передових в управлінні. Була у хлопців ще одна мета: спробувати наздогнати в праці передову комсомольсько-молодіжну бригаду Анатолія Коханова, про яку вже закрипилася добра слава не тільки у тресті, а й у виробничому об'єднанні «Олександріявугілля».

Володимир Діденко добре знає своїх хлопців. На кожного з них можна поклатися — не підведе. Взяти хоча б ланкових Володимира Денисова чи Віктора Стребляньського. За плечима Віктора, наприклад, уже близько 10 років трудової стажу під землею. Певний час він очолював бригаду на діючій шахті. А тепер ось прийшов на спорудження «Ведмежоярської» — найбільшої в усьому Придніпровському буровугільному басейні. Проектна потужність її — 2 мільйони

100 тисяч тонн вугілля на рік. І уже в нинішньому році перша черга шахти має стати до ладу. Для цього необхідно значно прискорити темпи прохідницьких робіт.

А як їх прискориш, коли на кожному кроці показує свій крутий характер підземна стихія! Одначе і в прохідників теж є свій характер, а ще — почуття гідності. Не міг комсомольсько-молодіжний колектив змиритися із становищем відстаючого, не міг зрадити даному слову. Хлопці всі як один протиставляли труднощам зібраність, організованість, нарешті, свою впертість. І такі приборкали пливучи, пройшли обводнену частину підземного шляху. Звичайно, для цього довелося вести перекріплення виробок, бетонувати їх розширювати.

І все ж, коли перевели дух, недолічилися до плану першого кварталу майже 100 погонних метрів. Немало — небагато, а днів на 20 відстали від графіка. Як його наздогнати? Про це Володимир Діденко вирішив поговорити на бригадних зборах. Напружений момент показав, що бригада існує не тільки в списку, а що це спільний колектив однодумців, дружна гірничка сім'я. Отже, це сила.

На цю силу бригадир і робив ставку.

— Нам по плечу змінити виконувати завдання на 115—120 процентів, — сказав він на зборах. — Якщо зробимо цей показник щоденним, то ліквідуємо відставання вже в другому кварталі.

Володимира підтримали ланкові Олександр Авер'янов, Олександр Паншин, Віктор Стребляньський, Володимир Денисов. А оскільки кожен з них говорив від імені своєї ланки, то підтримка була одноставною.

Між ланками розгорілося змагання під девізом: «Щоденні — більше норми».

Цей девіз став правилом у роботі для кожного прохідника. Чим вищі були результати, тим, здавалося, більше сили прибувало у хлопців. Вони брали з собою у виїзні зав'язки і натхнення. Як і розраховували, протягом другого кварталу подопали відставання повністю.

Але бригада не відмовилася від свого задуму. Уже в липні на її надплановому рахунку було 70 погонних метрів гірничих виробок. Семимісячне завдання вона перевершила на 27,2 процента, значно випередивши в роботі суперників по змаганню — бригаду Максимова. Це окричило хлопців. Ще б пак! Далеко не всі прохідницькі бригади добивалися такого результату. А тут недавно були в прориві, і ось майже досягли рівня передовиків. Та й чому майже? Бригада Коханова виконала план за 7 місяців на 127,3 процента.

Віршальним став серпень. Протягом усього місяця бригади Діденка і Коханова йшли плече в плече. І лише в останній декаді другий з них удався вирватися вперед. Цього разу досвід узяв верх над молодістю. Але ж змагання триває. До пуску шахти близько чотирьох місяців. Щоб перша її черга стала до ладу, прохідникам належить пройти 2500 погонних метрів виробок. В жовтні передбачено здати в експлуатацію першу лаву, в листопаді — другу, в грудні — третю.

Нині всі прохідницькі бригади, в тому числі й комсомольсько-молодіжні колективи Володимира Діденка, заступили на стачановську вахту. Кому ж випаде честь пробивати останній метр до «великого» вугілля, покаже час.

В. КОЛЕСНИКОВ,
громадський кореспондент «Молодого комунара».
м. Олександрія.

МИ — ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТИ

У цій кімнаті завжди людно. До інтерклубу «Глобус» Олександрівської школи-інтернату приходять школярі, щоб дізнатися про життя своїх ровесників у союзних республіках нашої країни і за рубежом. Кімната нагадує невеликий музей, де зберігаються листи численних друзів КІДу, їхні подарунки, сувеніри, піонерські галстуки. Серед них є книга, подарована кидівцям композитором А. І. Хачатуряном з його автографом.

Багато років працює КІД під керівництвом учительки іноземної мови О. Й. Луньової. Є в ньому

Дружба з роками не старіє

кілька секцій, серед них — «Молодь у боротьбі за мир» та «Друзі різнокольорових галстуків». У школярів з Олександрії багато друзів у НДР, Болгарії, Польщі, на Кубі та в інших соціалістичних країнах. Особливо тісні зв'язки мають вони з юними тельманівцями.

Дружба з німецькими піонерами почалася ще під час будівництва ділянки газопроводу «Союз» на території Олександрівського району. Того будували спеціалісти з НДР. Ще не стерлися в пам'яті вихованців школи-інтернату поворітні ялишки, на яку приїжджали діти будівників газопроводу з НДР, зустрічі піонерів на радянській і німецькій землі. Друзі листуються роками.

Хочуть дізнатися члени клубу і про життя болгарських піонерів. Особливо жадає листування встановлено з членами клубу інтернаціональної дружби імені Ю. Гагаріна у Толбухівській школі імені І. Йовкова.

Цікаво проходять у «Глобусі» зустрічі з земляками, що побували за кордоном. Гостями інтерклубу були передова дворка району Г. С. Мар'яненко, яка відвідала Болгарію, лікарі М. Г. Василько та В. А. Матвієнко розповіли про свою роботу в Алжирі і Народній Демократичній Республіці Йемен. Вразженнями від поїздки по країнах Скандинавського півострова поділилася працівниця райфінвідділу Т. І. Здоровцева.

Мир. Він потрібен людству, він потрібен дітям. Питання збереження миру дуже актуальне для дітей світу, бо, зрештою, це питання їхнього майбутнього. Саме з цього виходили члени КІДу під час обговорення Заяви Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР Ю. В. Андропова, виступаючи перед молодшими школярами. Темі боротьби за мир був присвячений і вечір інтерклубу. «Ми звинувачуємо імперіалізм». Особливо активну участь у цих заходах взяли сестри Ася і Галя Шаріпови, Олена Джоган, Алла Брусник, Олена Чиж, Наташа Горб.

КІД «Глобус» — центр інтернаціонального виховання учнів Олександрівської середньої школи-інтернату. Тож не даремно наприкінці минулого навчального року за активну роботу його нагороджено Грамотою ЦК ЛКСМУ.

В. БЕЛОШАПКА.
сміт Олександрівка.

Кілька років працює пропагандистом школи комсомольської підлітків «Соціалістичний спосіб життя» Долинської центральної районної лікарні лікар санепідемстанції Наталя БОРШ (на знімку). Цікаво, змістовно проходить тут кожне заняття. За успіхи в комуністичному вихованні молоді пропагандиста Н. М. Борш нагороджено Почесною грамотою ЦК ВЛКСМ.
Фото В. ГРИБА.

ЧЕКАЙТЕ ЛИСТОНОШУ

Як ви вважаєте, шаловити читачі, чим відрізняється листоноша великого міста від листоноші сільського містечка? Тут варто згадати — коли ж востаннє ми бачили міського листоношу? Мабуть, давно. І не тому, що він погано працює. Саме місто значно полегшило роботу листоноші, надійно... відгородившись від його відвідувань гніздом залізних ящиків з квартирними номерами.

Отже, економія часу очевидна. Але мешканці міста, які й так скаржаться на дефіцит спілкування, позбуваються ще одного шансу поговорити кілька хвилин з людиною, котра завітала до них сама.

Це жарт, скажете ви. Так, у деякій мірі. І все ж у цьому розумінні жителі села і сільський листоноша щасливіші. Бо в місті ви не почуєте такого діалогу:

— Петре, ти часом не знаєш, де це наша Олена Листоноша забарилася? Чи не захворіла, бува? Обцяга листа від сина принесли...

— Так, ви маєте рацію, — приєднується до моїх міркувань бригадир листонош Новоукраїнського районного відділення зв'язку комсомолка Світлана Калощина. — Район, де працює моя бригада, — центр міста. Доводиться заходити майже до кожного будинку, бо значна кількість людей — мешканці індивідуального сектору. Наша робота — не лише обов'язок, це й постійне спілкування. Звикаєш до того, що до як до людей, від роботи яких залежить навіть настрої і самопочуття людини. Пам'ятаю такий випадок. Якось одному дідуся не вчасно принесли пошту, що сталося не з моєї вини: через непогоду затримався літак. Як

тут бути? Усміхаюся сучасному дідусяві. А той і собі усміхнувся і тільки руками розвів: «Ну як тебе після цього ляяти?» Ви можете заперечити: але ж листоноша не винна! Та людині від такого пояснення легше не буде.

Та й взагалі вона вперше: листоношею може бути людина, по-справжньому віддана цій справі. Бригада, яку очолює Світлана Калощина, працює за крижопільським методом — надає послуги вдома. Особливо погребують допомогти люди похилого віку: то листа просять під диктовку написати, то пошту віднести на пошту...

ІІ років тому після школи прийшла працювати Світлана у відділення зв'язку. І за час, що минуло відтоді, переконалися: її професія необхідна людям.

Вірність обраній професії прищепила бригаді і комсомолці Олені Зубковій, яка нині вже навчає новеньку працівницю. Хороший приклад молодим колегам подають і досвідчені листоноші Новоукраїнського відділення зв'язку Антоніна Іванівна Беззадіна та Любов Пантелеймонівна Гарескул.

У колективі завжди раді молодому поповненню. Дівчата під керівництвом і опікою наставників навчаються тут не лише життєвий досвід. Вони вчаться бути чуйними, добрими.

— Дівчата і я мріємо про гарну, елегантну форму для листоноші, — говорить Світлана. — Щоб, знаєте, як стюардес — акуратні, підтягнуті, фірменні головні убори... Впевнена, що в новітній формі робота пішла б веселіше. Хай люди ще здалеку бачать: іде листоноша. І гостинно відчиняють двері.

Т. СВІТЛА.
Новоукраїнський район.

МК після виступу

«Дещо про тихе життя»

Під такою назвою було надруковано у номері «Молодого комунара» за 23 серпня 1983 року критичний матеріал. Йшлося про недоліки й прорахунки в роботі лекторської групи Знамянського міського комітету комсомолу, яку очолює другий секретар міському ЛКСМУ Л. Воробіна, та інших лекторських груп міста.

Відповідь на критику надіслав перший секретар Знамянського міського комітету комсомолу М. Давидов. Він повідомив, що стаття була обговорена на бюро міському ЛКСМУ 7 вересня 1983 року. Факти підтвердились.

Справді, останнім часом лекторська група міському комсомолу, Знамянського технічного училища № 2 і вузлового комітету комсомолу послабили свою активність. Про це йшлося ще 12 серпня 1983 року

на пленумі міському ЛКСМУ з порядком денним «Про завдання комітетів комсомолу міської комсомольської організації по дальшому вдосконаленню ідеологічної й масово-політичної роботи в світлі рішень червневих (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС і промови на ньому Генерального секретаря ЦК КПРС Ю. В. Андропова».

Після пленуму було розроблено заходи міського комітету комсомолу по поліпшенню роботи в справі лекційної пропаганди. Оновлено склад лекторських груп, розробляються тексти трьох нових лекцій, за молодими лекторами закріплено лекторів — наставників.

Бюро міському ЛКСМУ за слабкий контроль за діяльністю лекторських груп суворо вказало другому секретареві Л. Воробіній і зобов'язало її усунути недоліки.

«Критика є.

А її дієвість?»

Під таким заголовком на сторінках нашої газети було опубліковано матеріал, в якому піддавалася критиці комсомольська ор-

ганізація колгоспу імені Карла Маркса Добровільницького району за низький рівень трудової дисципліни серед молоді господарства.

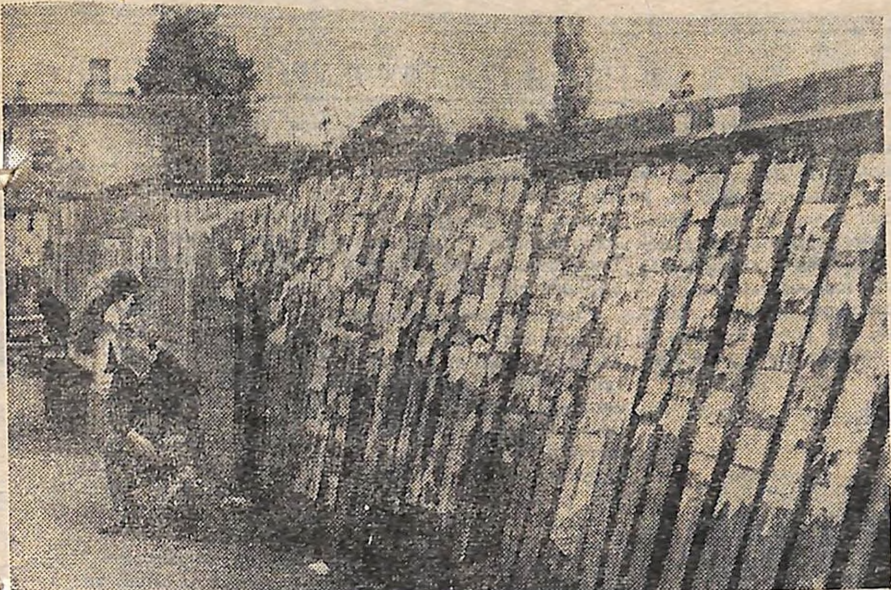
Редакція отримала листа від секретаря комітету комсомолу колгоспу Валентини Бондаренко. Справді, зазначає вона, факти порушення дисципліни комсомольцями колгоспу мали місце.

Рішенням комсомольських зборів Володимира Врадія виключено з лав ВЛКСМ, а Олександр Горбачов оголошено догану із занесенням до облікової картки; його звільнено від обов'язків групкомсору.

Звіт доярки Любові Томи також було заслухано на засіданні бюро комсомольської організації відділку № 1. Бюро вказало їй на незадовільну поведінку.

Через кілька днів після цих заходів комсомольські «прожектористи» перевірили стан трудової дисципліни на всіх ділянках господарства. Порушень не виявлено.

Комітетом комсомолу розроблено заходи по профілактиці порушень трудової дисципліни.

ЗА ЗРАЗКОВЕ МІСТО

Місцина біля Центрального ринку в Кіровограді — традиційно людна. Тільки цьому куточку в центрі міста ой як не завадило б упорядкування з дотриманням санітарних та естетичних норм.

Приміром, сквер біля картинної галереї, який розбивався з метою надати презентабельного вигляду цій пам'ятці архітектури, безжалюно витоптаний. Отож є над чим подумати працівникам міських комунального та зеленого господарств, співробітникам санепідемстанції теж. І ще одне. Рукописних оголошень типу «м'яна» і «продаю» тут значно більше, ніж на спеціальній вітрині у глухому закутку біля ДТСААФ. Тож, мабуть, доцільно було б міському бюро по обміну житлової площі обладнати вітрину біля Центрального ринку. Це призвело б до зменшення кількості неохайних об'єктів і було б тільки на користь людям і загальному вигляду вулиці.

Фото В. ГРИБА.

З ВИПУСКУ «ЯТРАНЬ»

Проводжаємо журавлів

ЦЕ СТАЛОСЯ в Лісовій балці поблизу Кіровограда. Пролітаючи там із своїми юними друзями — любителями природи, я почув тривожне курликання журавлів. А потім ми побачили і самих птахів, які летіли проти сонця високо в небі. Якийсь пернатий розбійник зруйнував їхній стрункий клин. Хлопці з хвилюванням слідували за небом. Врешті журавлі прогнали хижака і, вишклавши клин, полетіли далі на південь...

Одразу посипалися запитання:

— Куди відлітають журавлі?

— А як вони знаходять дорогу?

— І що вони роблять узимку?

Сам процес перельоту дуже цікавий. І не лише тому, що таким чином птахи рятуються від голоду й холоду. Пернаті володіють незвичайними здібностями до орієнтації, ще майже не вивченими людиною.

З ВИЧАЙНО птахи літають на зимівлю і повертаються з неї одним і тим же маршрутом, за винятком деяких (сорок пудів, наприклад), котрі з Європи до Південної Африки прямують через Середземне море, а повертаються через Аравію й Туреччину. Орнітологи такий переліт називають петлею.

Лелеки віддають перевагу польоту з попутним вітром. Величю лінуть вони в синьому небі, лише зрідка махаючи крилами. Крилам-вітрилам лелек потрібен вітер, а він завжди більший над суходолом, ніж над морськими просторами. Це й визначає маршрути їхньої міграції: лелеки летять здебільшого над материками.

Цікаво, що на чужині лелеки летять три місяці, а на батьківщину — всього два. Втім, це характерно й для інших птахів. Можливо, їх підганяє туга за рідними місцями? Віддалі, що їх долають птахи під час сезонних міграцій, просто-таки фантастичні. Наприклад, полярна качка, окільцювана радянськими вченими в Арктиці, була спіймана в Австралії — більше як за 22 тисячі кілометрів.

Наші птахи летять на південь слідом за фронтом холодного повітря, яке рухається з півночі. На території України, певно, не знайдеться жодного квадратного кілометра, над яким не проходили б маршрути пернатих. Одні з них летять уночі, інші — вдень. Дуже ефектно виглядають крилаті мандрівники на фоні повного місяця, якщо дивитися в сильну підзорну трубу. Частіше вони летять невеличкими групами. Цікаво, що під час сезонних міграцій птахи летять швидше, ніж у інший час. Качки, наприклад, летять зі швидкістю до 100 кілометрів. Білі гуси долають за 60 годин віддалі до 700 кілометрів.

ПЕРШИМИ вирушають на південь солов'ї, золуї, стрижі, ластівки. У вересні слідом за ними мандрують лелеки, чаплі. Потім із сумним криком залишають батьківщину красені-журавлі. Відлітають довгоносі вальдшнепи. Зникають у синій далечині чорні дрозди, коноплянки, жайворонки, зябляки, перелеси. Одними з останніх залишають рідні краї гуси. Вони рушають із настанням морозів.

ЗАПИСКИ ФЕНОЛОГА

У листопаді до нас прилітають омелухи й синігурі, щоб лишитися до весни. А синиці, дятли, сови, сороки, сойки, горобці, повзунці, чижики й щиглики піколи не покидають нас.

Прислухайтесь до пташиних голосів, що долинають із осіннього неба. Осінній переліт птахів триває. Він не може не хвилювати. Якою б суворою не була зима, на зміну їй обов'язково прийде тепла весна, і птахи повернуться додому. Тому що чужина піколи не замінить їм батьківщини.

М. НОЖНОВ,

член Українського та
Всеросійського товариств
охорони природи.

ХРОНІКА ПРИРОДООХОРОННОЇ РОБОТИ

За чистоту ставків і рік!

10 жовтня відбулося засідання президії обласної ради Українського товариства охорони природи. Одним із пунктів порядку денного засідання було питання про роботу обласної секції охорони рибних запасів, про мобілізацію громадськості на їх збереження і примноження, боротьбу з браконьерством, проведення широкої роз'яснювальної роботи з населенням.

На засіданні відзначено, що секція охорони рибних запасів проводить значну роботу в цьому плані. Спільно з міськрибінспекцією, інспекцією по охороні природи проводяться рейди-перевірки по запобіганню забрудненню водойм області, по боротьбі з браконьерством. Протягом двох місяців працівниками рибінспекції, членами секції рибних запасів виявлено до ста випадків порушень правил рибальства і затримано сто шість браконьерів.

Але недостатньо ефективно ще, на думку президії, залучається населення до боротьби з забрудненнями водойм, з браконьерствами. Треба ширше залучати до цієї справи рибінспекторів, «голубі патрулі», школярів, студентів, використовувати для цього засоби масової інформації — таким було рішення президії обласної ради Українського товариства охорони природи.

В. ПОДОБІНСЬКА,
Інструктор обласної
ради Товариства охорони
природи.

ВІТЧИЗНИ ВІРНИЙ СИН

ІМЕНЕМ КУЦЕНКА

У Білій Церкві одна з вулиць носить ім'я Івана Куценка. Цій вулиці не більше 25 років, — невеличка, навесні вся в цвітінні садів, вона серед новобудов як оазис. Живе тут багато ветеранів 72-ї гвардійської Красноградської Червонопрапорної дивізії, у якій служив і рядовий Іван Макарович Куценко. За їх клопотанням ця вулиця і стала носити ім'я їхнього відважного однополчанина.

Хто ж він — Іван Куценко?

...Дивізія вела визвольні бої на території Угорщини. Не пробившись до Будапешта, німецько-фашистські війська за особистим наказом Гітлера готувалися до наступу в районі озера Балатон, все ще сподівалося, якось відстрочити свій розгром.

229-й стрілецький полк опинився в самому центрі вогню. Танки і піхота противника звідусіль ата-

кували наші позиції. Перший і другий батальйони весь удар прийняли на себе. Влучним вогнем автоматники відбили наступ ворожої піхоти, але танки йшли на наші окопи. Рядовий Іван Куценко особисто знищив 25 гітлерівців. Патрони скінчилися, і в хід пішли ручні гранати. А танки йшли...

Окремим з них удалося прорватися через наші перші траншеї. Ось вони вже близько, агризуються в замоклу землю гусеницями. Осколком снаряда автоматник Куценко був поранений, але ще стояв на ногах... Передній танк продовжує «прасувати» наші траншеї. Він майже поруч. Куценко кинув гранату, але танк не зупинився. Тоді гвардієць зібрав усі гранати і кинувся під гусениці ворожої машини.

Бойові друзі бачили, як сміливий автоматник комсомолец Іван Куценко

пішов назустріч смерті. Зазнавши відчутних втрат, ворог спішно відступив, зупинив його подзиг нашого земляка, уродженця с. Диківки Знаменського району гвардії рядового Івана Макаровича Куценка. Він посмертно нагороджений орденом Вітчизняної війни I ступеня.

Газета 7-ї гвардійської армії «За Батьківщину» писала 24 березня 1945 року: «Серед тисяч славних імен, вписаних в історію Великої Вітчизняної війни, буде вічно сяяти ім'я комсомольця гвардії червоноармійця Івана Куценка. Він до кінця виконав свій обов'язок перед Батьківщиною...»

Пошук нових відомостей про свого земляка ведуть слідопити Диківської десятирічки. На подвір'ї цієї школи, де колись він навчався, і на тихій вулиці Білої Церкви, що носить його безсмертне ім'я, — багато сонця, веселий дитячий сміх...

О. АНТОНЮК

ГУРТОЖИТОК — ДРУГИЙ ДІМ

Ремонт новобудови?!

У цьому році Капітанівка поповнилась ще однією новобудовою — недалеко від МПТУ № 10 виріс великий п'ятиповерховий гуртожиток. Здали його у грудні 1982 року, та лише у вересні цього року учні відсвяткували новосілля: будівельники не зовсім добросовісно поставились до своїх обов'язків, тому й довелося майбутнім мешканцям доробляти те, що мали б виконати безпосередні учасники будівництва.

Ми ходили по гуртожитку із заступником директора з навчально-виховної роботи Миколою Олександровичем Ліпіним і комендантом Раїсою Іванівною Карською.

Гуртожиток ділиться на три секції (щось подібне до під'їздів у житлових будинках, тільки починаються вони не зовні, а з першого поверху—О. С.), — говорить Раїса Іванівна. — На поверсі по два блоки — лівий і правий. У першу секцію ми поселили тільки дічат, у другу — хлопців-першокурсників, а в третій живуть хлопці старших курсів.

Як комендант Р. І. Карська ще молода, тільки в цьому році прийшла на нову роботу. До цього працювала майстром виробничого навчання в училищі. «Думала, тут легше буде», — признається вона.

Однак з першого дня роботи у Раїси Іванівні з'явилася безліч проблем. Не у всіх кімнатах працюють радіоточки, не скрізь було світло, каналізація забита бетоном, довелось повністю міняти труби. І плити, якими викладені площадки сходів, подекуди зрушилися. Добре, що є в училищі свої спеціалісти. Допомагають майстри виробничого навчання П. Я. Мельник, П. Г. Беценко, Р. В. Коваль, С. С. Белінський, Г. Л. Ружин, М. В. Соломенко, механік училища О. К. Селюк, техпрацівники, чергові вахтери. У багатьох кімнатах довелось перефарбовувати підлогу, бо була занадто забруднена, подала. У деяких місцях во-

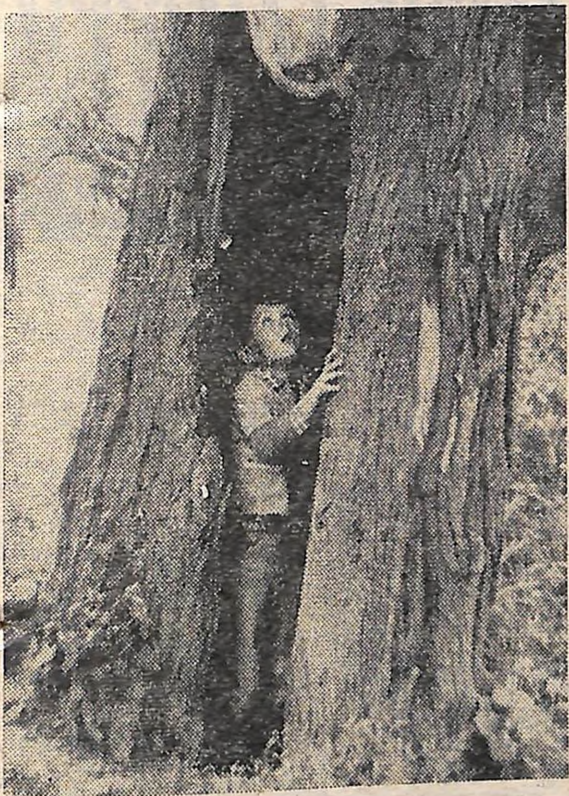
на має хвиляподібний вигляд. Мешканці вже, напевно, добре вивчили структуру своєї підлоги, а я все боялась оступитись. Лінолеум подекуди ставорував оманливі пагорбки, ступиш, і нога провалюється в несподівану яму.

— Будемо потроху робити ремонт, — сказав М. О. Ліпін.

Хіба для того витрачались державні гроші, щоб з першого дня думати про ремонт? Про це хотілося б запитати у всіх, хто безпосередньо чи побічно відповідав за спорудження гуртожитка, зокрема у керівників ПМК-138 тресту «Кіровоградськбуд» (начальник М. І. Жигалов, головний інженер В. О. Седаков), В. О. Седаков, наприклад, у телефонній розмові зі мною наголошував, що раз акт про прийом був підписаний, значить, усе мало бути на місці. Це вже на совісті приймальної комісії, але Віктор Олександрович і сам добре пам'ятає, що гуртожиток здавався майже на рік пізніше, в той час як основній масі учнів у старому приміщенні не вистачало місць.

У адміністрації МПТУ № 10 є претензії до будівельників, ті виправдовуються, посилюючись на різні об'єктивні і суб'єктивні причини. А треба пам'ятати, що у гуртожитку живуть хлопці й дітята, які тільки починають свою життєву дорогу. І такий приклад безгосподарності, недобросовісності може відіграти далеко не найкращу роль у формуванні їх як майбутніх будівників нового суспільства. Власними руками разом з адміністрацією училища і гуртожитку вони доведуть до ладу своє житло. Для майбутніх спеціалістів це перші трудові уроки на шляху до самостійності. А яким же уроком стане для них безвідповідальність будівельників?

О. СКИРТАНЬ,
спецкор «Молодого комунара»,
сміт Капітанівка,
Новомиргородський район.

ХТО ЗАХОВАВСЯ У ВЕРБІ?
Фотоєтюд П. ЦИМАХОВСЬКОГО. (Знімок зроблено в селі Кагарлик Новоархангельського району).

3 АКИНЧИЛАСЯ Смоленська битва, відгрімів Бородино. У Москві із 270 тисяч залишилося близько 10 тисяч чоловік. Останні жителі, які не встигли покинути місто, хто на підводах, хто пішки йшли через безлюдні застави.

Тільки один вершник рухався в протилежному напрямі — у Москву. Йому озиралися вслід.

На пам'ятнику лейб-гвардії першої артилерійської бригади, що стоїть тепер на Бородинському полі, серед інших імені висічене ім'я Олександра Фігнера. Він справді бився при Бородині, командує артилерійською ротою. І справді всю війну значився у бойових списках бригади. Але його військовий шлях проліг іншими маршрутами, не тими, якими йшла його рота.

Після наради у Філях, оголосивши вимучене рішення, Кутузов не був схильний когось приймати і розмовляти з ким би то не було. Але коли генерал Ермолов доповів генерал-фельдмаршалу, що якийсь штабс-капітан просить короткої аудієнції, Кутузов похвалився: «Нехай зайде».

Те, що запропонував штабс-капітан, здалося йому важливим і цікавим. Кутузов дав згоду і благословив штабс-капітана. Виходячи з хати військової ради, Фігнер переступив поріг у інше життя.

Штабс-капітан був не єдиним, хто повернувся в покинуту Москву. Ще сім чоловік, перевірених і відважних, склали кістяк його групи. Загубившись,

розсіявшись серед нечисленних жителів, розвідники були невловимі. Але вже через день вони заявили про свою присутність.

Уночі 4 вересня гучний вибух струсував місто. Гігантський стовп полум'я став над Москвою. То підірвали залишені у місті 20 тисяч пудів пороху, які не повинні були дістатися ворогові. Це була візитна картка — перша диверсія Фігнера і його людей.

У мундирі офіцера наполеонівської армії, бездоганно розмовляючи французькою мовою, будучи комунікабельним і дотепним, Фігнер невдовзі завів немало «приятелів» серед тих, кого ненавидів. Кожна така розмова, кожне застіння могли виявитися для нього останніми. Це був біг по лезу.

... — Пане Лабур, чого ви такий засмучений? — привітав Фігнер знайомого полковника-француза.

— Я не засмучений, капітане, ви помиляєтесь. Я у відчай. Мені наказано сьогодні відправитися з моїми гарматами у якесь Ликово. Я ледве розшукав це прокляте місце на карті. Якщо знайти його на місці так же важко, не впевнений, що взагалі доберусь до нього. Провідників немає, та з цим неприємним народом і не домовився. Так що, капітане, ви помилилися. Я не засмучений, я просто у відчай.

Чи ж можна було пропустити такий випадок?

— Пане полковнику, вважайте, що у вас сьогодні щасливий день. Вам пога-

ляло. Я був у Ликово і знаю туди дорогу. Коли ми відправляємося? Я готовий їхати зараз.

Це була гра. Він знав, що зараз, з місця в кар'єр, полковник відправитися не може. Часу якраз вистачало, щоб розвідник із загоном встиг побувати на Можайській дорозі і вибрати місце засідки. Брати французів треба буде са-

Олександр Горбовський,
Юліан Семенов

У ЧУЖОМУ МУНДИРІ

З ІСТОРІЇ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ РОЗВІДКИ

ме тут, біля повороту, де ліс з обох боків підступає до самої дороги. Він ледве встиг повернутися в Москву, полковник чекав його.

— Вас послала мені сама доля, капітане. Не знаю, як дякувати вам за вашу люб'язність?

— Встигнете, — зупинив його Фігнер жартівливо. — Це ніколи не пізно. Між іншим, я сьогодні ще нагадаю вам ваші слова.

Всі сміються, передбачаючи дотепний жарт. Сміється й сам Фігнер. Чужий мундир сидить на ньому так, ніби пошитий на замовлення у найкращого військового кравця.

Коли партизани, вихопивши шашки, зі списами кинулися із засідки, артилеристи кинули зброю. У перші хвилини полковник не міг утямити, чому його супутник говорить із цими жакливими людьми російською мовою. Можливо, він устиг вивчити її під час походу? І вже зов-

сім незрозуміло було, чому ці люди слухаються кожного його слова. Полковник не міг повірити собі: французький капітан — російський розвідник?..

За голову розвідника була призначена винагорода.

Французький капітан на деякий час зник. Замість нього на московських вулицях з'явився блискучий франт із лорнетом на шнурку, типовий обивач і нероба... В оцій ролі Фігнер кілька разів намагався, правда, безрезультатно, проникнути у Кремль: хотів убити Наполеона.

У НАС В ГОСТЯХ ЖУРНАЛ «СМЕНА»

У плеяді наполеонівських воєначальників маршал Мюрат був однією з центральних фігур. Природно, резиденція його охоронялася найпильнішим чином. Але Фігнер вирішив рискнути.

Разом із ним відправився поручик Орлов, як і Фігнер, зодягнений у драгунський офіцерський мундир. Голосно розмовляючи і будучи так захопленими розмовою, що не звертали уваги на оточуючих, розвідники пройшли перший кавалерійський ланцюг, а потім без пригод і другого. Попереду міст, що веде в село Воронново, там штаб-квартира маршала. На мосту вартували вершники і підняв рушницю.

— Паролі!

У відповідь прозвучав увенаний офіцерський бас Фігнера:

— Не бачиш, хто іде? При наближенні обходу вартувати має стояти «на караул». На-а-а кара-ул!

Некваліфіковані коней за вуздечки, розвідники пройшли по селу. Наблизилися до одного з вогнищ, завели бесіду. Запитали, чи не бачив хто їхнього майора, Фігнер назвав навамання якесь ім'я. Ясна річ, такого ніхто не бачив. Французи стали говорити, що люди щезають, і винні в тому партизани. Фігнер засміявся: слухи ці надто перебільшені. Так, проходячи від вогнища до вогнища, по трохи непомітно він з'ясу-

вав усе, що збирався знати.

Не поспішаючи виїхали з села. Впізнавши їх, вартували на мосту ще здалеку взяв на караул.

Пройшли першу кавалерійську лінію, зараз проїдуть другу. Нудно. Перезирнувшись, зрозуміли один одного без слів. Пришпоривши коней, вихором помчали раптом на розгублених уланів. Ті відскочили вбік. Через секунду безладні постріли прозвучали вслід. Але пізно — ні кулі, ні вершники їх не наздогнали.

«Армія неприятеля стоїть на тому ж місці за 15 верст від Воронова до Калуги, — писав Фігнер донесення тієї ж ночі. — У Москву недавно пішов загін, який повинен буде прикривати великий транспорт із провізією. У Москві ще й тепер знаходиться вся гвардія. У Воронові стоять два піхотних полки, які за дві години можуть бути знищені загоном генерала Дорохова і моїм, за знищення їх речуюсь головою».

Ця вилазка Фігнера стала висхідним поштовхом наступного ходу подій. Дані, одержані від нього і Дорохова, дозволили прийняти рішення і атакувати Мюрата. Про цей Тарутинський бій Кутузов писав: «Вперше французи втратили стільки гармат і вперше тікали мов зайці».

Поразка ця рішуче хитнула нашу вагу війни. Наступного ж дня Наполеон віддав наказ залишити Москву.

З ТВОРЧИМ ЗВІТОМ

завітали до трудівників Долинського району українські поети Кость Дяченко та Дмитро Іванов. За п'ять днів вони побували у хліборобів Марфівки, Братоліубівки, Варварівки, Новоігорівки Першої, Гурівки, Іванівки, в колгоспі «Дружба», в селищі Молодіжному. Хлібом-сіллю на вишиваному рушнику гостинно зустрічали

поетів учні Кіровоградської середньої школи. А в Іванівці гості зустрілися з лауреатом обласної комсомольської премії імені Юрія Яновського поетесою Тамарою Журбою.

Дмитро Іванов — наш земляк. Родом він із села Тарасівки, що в Новоградківському районі. Поет пише про людей праці з великою пошаною і любов'ю. Недавно у видавництві «Радянський письменник» вийшла збірка його віршів «Заповіти мого роду». Це — монолог від імені покоління, що на-

родилося одразу по війні. Яскраві спогади дитинства, зв'язок із рідною землею, народом, відчуття прекрасного — провідні теми цієї книжки.

Кость Дяченко не тільки поет, а й прозаїк — автор книжок гумору та сатири «Хоч і верша, аби перша», «Цвіт і цвіль», «Кругле диво», «Вето на холодець» та інших. Він — лауреат республіканського конкурсу «Вишневі усмішки».

Поетів скрізь зустрічали тепло й гостинно.

Л. ОНИЩЕНКО.
Долинський район.

ФУТБОЛ

«ШАХТАР» — «ЗІРКА» — 0:1

Наближається до завершення сорок шостий чемпіонат країни з футболу серед клубів другої ліги шостої, української зони. Командам залишилося провести по три-чотири матчі. Дихання фінішу особливо відчутно на грі аутсайдерів.

Черговий тур «Зірка» проводила у Горлівці. Досить високий рядок, восьмий, що його посідає «Шахтар», не змінив кіровоградців. Гості провели

гру в атакуючому стилі і перемогли — 1:0. М'яч забив М. Калита.

Інші матчі закінчилися так: «Кристал» (Херсон) — «Суднобудівник» (Миколаїв) — 2:1, «Нива» (Вінниця) — «Кривбас» (Кривий Ріг) — 2:0, «Поділля» (Хмельницький) — «Металург» (Дніпропетровський) — 2:1, «Спартак» (Житомир) — «Колос» (Павлоград) — 1:0, «Новатор» (Жданов) — СКА (Київ) — 0:1, «Стаханов»

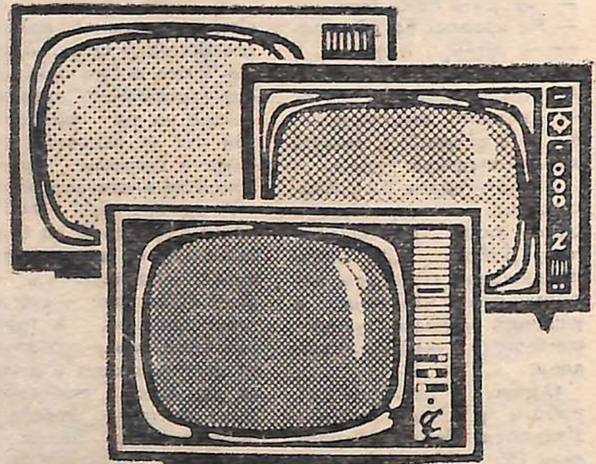
(Стаханов) — «Дніпро» (Черкаси) — 0:1, «Закарпаття» (Ужгород) — «Авангард» (Ровно) 2:1, «Буковина» (Чернівці) — «Горисла» (Луцьк) — 1:1, «Прикарпаття» (Івано-Франківськ) — «Нива» (Бережани) — 3:1, «Атлантика» (Сєвастополь) — «Фрунзенський» (Суми) — 3:0, «Океан» (Керч) — «Десна» (Чернівці) — 2:0.

В. ШАБАЛІН.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

ПРОПОНУЄ УКООПТОРГРЕКЛАМА

На телевізійному екрані — всі барви світу

Зараз майже всі телепередачі — кольорові. Тож добре мати вдома телевізор кольорового зображення. Який саме?

У магазинах «Техніка», «Культтовари» та універмагах споживчої кооперації Кіровоградщини вам запропонують на вибір:

«БЕРЕЗКА-Ц202» виробництва харківського об'єднання «Комунар». Він приймає передачі в метровому

діапазоні хвиль. Складений за інтегрально-напівпровідниковими схемами, що значно поліпшує якість прийому передач. Вибір бажаної програми здійснюється легким натиском на кнопку сенсорного перемикача. До телевізора можна підключити також навушники, магнітофон, відеоманітофон. Стабільність зображення та звуку підтримується автоматично. Розмір екрана по діагоналі 61 см.

«ЕЛЕКТРОН-738, 738Д» виробництва львівського виробничого об'єднання «Електрон», приймають передачі кольорового та чорно-білого зображення у метровому («738») та метровому і дециметровому діапазонах хвиль («738Д»). Телевізори мають два гучномовці, світлову індикацію каналу. До них можна підключити навушники, магнітофон.

«ГОРИЗОНТ-736, 736Д» мінського об'єднання «Горизонт», приймають телепередачі кольорового та чорно-білого зображення у метровому («738») та метровому і дециметровому діапазонах хвиль («738Д»). Мають кінескопи з кутом відхилення променів 90°, сенсорний перемикач програм, селектор каналів метрового діапазону хвиль («738»), два гучномовці, світлову індикацію номера включеного каналу. До телевізорів обох моделей можна підключити навушники, магнітофон.

КУПИТИ ТЕЛЕВІЗОРИ КОЛЬОРОВОГО ЗОБРАЖЕННЯ МОЖНА В КРЕДИТ СТРОКОМ НА 12 ТА 24 МІСЯЦІ.

Зам. 404.

ОБЛСПОЖИВСПІЛКА.
УКООПТОРГРЕКЛАМА.

непередплачуєте
свою газету
Молодий комунар

КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

16 ЖОВТНЯ

УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ
14 ТЕАТРАЛЬНОГО СЕЗОНУ

Дітей чекають цікаві зустрічі з друзями-ляльками, гри, конкурс малюнків на асфальті, а також вистава «Кіт у чоботях». Початок об 11-й год. 30 хв.

Відкрито попередній про-

працює в магазині «Дитячий світ».

Початок вистав о 12-й та о 14-й годині.

ЛАСКАВО ЗАПРОШУЄМО
ДО ТЕАТРУ!

Зам. 105.

Дирекція.

«Молодой комунар» —
орган Кіровоградського
обласного комітета
ЛКСМ України.

На українському мові.

НАША АДРЕСА: .
316050, МСП,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

ТЕЛЕФОНИ: редактора — 2-45-00; відповідального секретаря — 2-46-87; відділів комсомольського життя — 2-46-57; листів і масової роботи — 2-45-36; пропаганда — 2-45-36; учнівської молоді — 2-46-87; військово-патріотичного виховання та спорту, фотолaboratorії — 2-45-35; оголошень — 2-56-65; коректорської — 3-61-83; нічної редакції — 3-03-53.

Зам. № 501.

Тираж 51500.

Газета виходить у вівторок, четвер і суботу.
Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва
«Кіровоградська правда»
Кіровоградського обкому
Компартії України
м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

БК 05739. Індекс 61103.

Обсяг 0,5 друк. арк.